

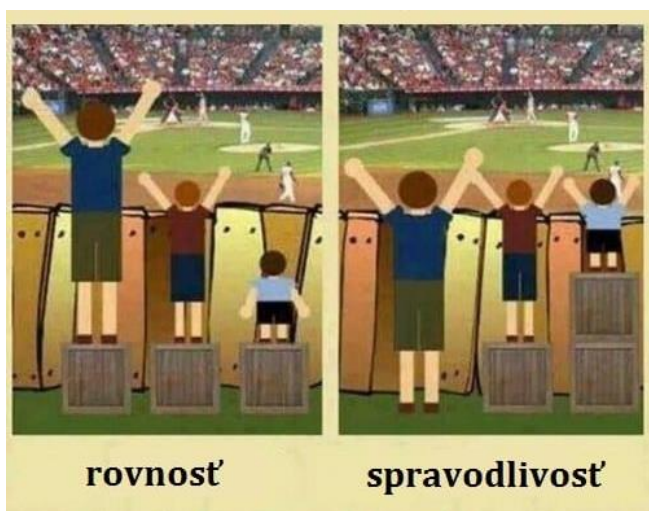

Názov projektu	Etické hodnoty a kritické myslenie v školskej komunite
Odkaz na webovú stránku	https://www.sosake.sk/index.php/projekty/rozvojovy-projekt-eticke-hodnoty-a-kriticke-myslenie-v-skolskej-komunite
Téma	Etické rozmery globálnych problémov

Etické rozmery globálnych problémov sú dôležitým aspektom pri riešení zložitých výziev, ktorým čelíme na svetovej úrovni. Tieto rozmery nám pomáhajú hodnotiť a formovať naše postoje k rôznym otázkam a hľadať spravodlivé a udržateľné riešenia.

1. Spravodlivosť a rovnosť

Spravodlivosť a rovnosť sú dva základné etické princípy, ktoré sú kľúčové nielen na individuálnej úrovni, ale aj vo vyrovnávaní globálnych nerovností a nespravodlivostí. Tieto zásady hrajú dôležitú rolu v rôznych oblastiach, od sociálnej spravodlivosti až po medzinárodné vzťahy. Etické

rozhodnutia by mali reflektovať snahu o dosiahnutie spravodlivejšieho rozdeľovania zdrojov a príležitostí na celosvetovej úrovni, aby sme minimalizovali nerovnosti medzi krajinami a spoločnosťami. Niekoľko kľúčových myšlienok týkajúcich sa spravodlivosti a rovnosti zahŕňa:

- **Právo na rovnaké príležitosti:** Zásada rovnosti si kladie za cieľ zabezpečiť, aby každý jednotlivec mal rovnaké možnosti a príležitosti bez ohľadu na pôvod, rasu, pohlavie či iné charakteristiky.
- **Vyrovňavanie nerovností:** Spravodlivosť vyžaduje snahu o odstránenie existujúcich nerovností a nespravodlivostí. To môže zahŕňať aktívne politiky a opatrenia, ktoré majú za cieľ zmierniť sociálne a ekonomické rozdiely.

- **Zabezpečenie spravodlivosti v právnych systémoch:** Spravodlivosť v právnych systémoch znamená zabezpečenie rovnakého prístupu k spravodlivosti pre všetkých a zamedzenie diskriminácii na základe rasy, pohlavia, alebo inej charakteristiky.
- **Globálna spravodlivosť:** Na medzinárodnej úrovni znamená spravodlivosť úsilie o vyriešenie globálnych problémov a nerovností, či už ide o hospodárske rozdiely, prístup k zdrojom alebo environmentálne spravodlivosti.
- **Empatia a porozumenie:** Porozumenie rozmanitosti a empatia voči tým, ktorí sú v nevýhodnej situácii, sú kľúčové pre dosiahnutie spravodlivejšej a rovnej spoločnosti. Tieto hodnoty nám pomáhajú pôsobiť v snahe o lepšie a spravodlivejšie svetové usporiadanie.

2. Udržateľnosť

Udržateľnosť je kľúčovým etickým princípom, ktorý zdôrazňuje zodpovedný a ohľaduplný prístup k súčasným aj budúcim generáciám a k životnému prostrediu. Tento koncept ovplyvňuje široké spektrum rozhodnutí a aktivít, s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný vývoj našej spoločnosti. Niektoré kľúčové aspekty týkajúce sa udržateľnosti zahŕňajú:

- **Ochrana životného prostredia:** Udržateľnosť kladie dôraz na zachovávanie prírodných zdrojov, minimalizáciu ekologických následkov a udržateľné využívanie energie s cieľom chrániť biodiverzitu a zachovať ekosystémy.
- **Ekonomická udržateľnosť:** Kľúčové prvky sú - zodpovedné hospodárenie s ekonomickými zdrojmi, podpora spravodlivého obchodu a rozvoj hospodárstva, ktorý neohrozuje dlhodobú stabilitu a prosperitu.
- **Sociálna udržateľnosť:** Udržateľný vývoj musí brať do úvahy sociálne aspekty, vrátane spravodlivého prerozdelenia príležitostí, boja proti chudobe a zabezpečenia rovnakých práv pre všetkých obyvateľov.

- **Etika spotrebiteľov:** Zodpovedné rozhodnutia pri nakupovaní, využívaní zdrojov a voľba udržateľných produktov a služieb sú súčasťou individuálneho prispievania k udržateľnej spoločnosti.
- **Globálna spolupráca:** Riešenie globálnych problémov, ako sú klimatické zmeny alebo degradácia životného prostredia, vyžaduje spoluprácu na medzinárodnej úrovni a etický záväzok k spoločnému blahu planéty a všetkých jej obyvateľov.

3. Zodpovednosť voči budúcim generáciám

Zodpovednosť voči budúcim generáciám je etickým princípom, ktorý nám pripomína, že naše správanie a rozhodnutia majú dôsledky, ktoré môžu ovplyvniť životy tých, ktorí prídu po nás. Pri prijímaní rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú globálnu budúcnosť, je dôležité mať na pamäti etickú zodpovednosť voči nasledujúcim generáciám a minimalizovať negatívne dôsledky pre budúce pokolenia. Niektoré aspekty týkajúce sa zodpovednosti voči budúcim generáciám zahŕňajú:

- **Environmentálna udržateľnosť:** Zabezpečenie, aby sme nezanechávali ekologické stopy, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť klímu, biodiverzitu a kvalitu životného prostredia pre budúce generácie.
- **Spravodlivé ekonomické prerozdelenie:** Snaženie sa o spravodlivé a rovnomerné rozdelenie ekonomických príležitostí a prostriedkov, aby aj budúce generácie mohli mať prístup k zdrojom na spokojný život.
- **Vzdelávanie a kultúrne dedičstvo:** Udržiavanie a ochrana kultúrnych hodnôt, vzdelávacieho systému a dedičstva, ktoré sú dôležité pre identitu spoločnosti a formovanie hodnôt budúcich generácií.
- **Etika výskumu a technológií:** Zodpovedné využívanie a vývoj nových technológií a vedeckých poznatkov s ohľadom na ich dlhodobé dôsledky na spoločnosť a životné prostredie.
- **Zachovanie prírodných zdrojov:** Zabezpečenie udržateľného využívania prírodných zdrojov a minimalizácia ich vyčerpania, aby budúce generácie mohli tiež mať prístup k kvalitnému životu.

4. Medzinárodná spolupráca

Medzinárodná spolupráca je etickým princípom, ktorý zdôrazňuje potrebu a dôležitosť vzájomnej spolupráce medzi rôznymi krajinami a kultúrami na riešenie globálnych problémov a dosahovanie spoločných cieľov. Tento koncept reflektuje spoločný záujem o mier, stabilitu a prosperitu na celosvetovej úrovni. Etický prístup vyžaduje otvorenú a vzájomnú spoluprácu medzi krajinami a kultúrami, aby sme mohli efektívne riešiť globálne problémy a dosiahnuť trvalo udržateľný pokrok. Niektoré kľúčové aspekty týkajúce sa medzinárodnej spolupráce zahŕňajú:

- **Diplomacia a rokovanie:** Riešenie medzinárodných konfliktov a dosahovanie dohôd vyžaduje otvorenú a úctivú komunikáciu medzi krajinami s cieľom nájsť spoločné riešenia.
- **Humanitárna pomoc:** Poskytovanie pomoci krajinám postihnutým krízami a katastrofami je etickým záväzkom, ktorý zdôrazňuje solidaritu a ľudskú starostlivosť o tých, ktorí sú v núdzi.
- **Globálne environmentálne problémy:** Riešenie kritických otázok, ako je klimatická zmena alebo ochrana biodiverzity, si vyžaduje spoluprácu medzi krajinami na celosvetovej úrovni, pretože tieto problémy nemajú hranice.
- **Ekonomická integrácia:** Podpora spravodlivého medzinárodného obchodu a ekonomickej spolupráce môže prispieť k celkovej prosperite a zmierneniu chudoby vo svete.
- **Ochrana ľudských práv:** Medzinárodná spolupráca zahŕňa aj spoločné úsilie v boji za ľudské práva a zabezpečenie, aby tieto práva boli dodržiavané vo všetkých častiach sveta.

5. Dodržiavanie ľudských práv

Dodržiavanie ľudských práv je základným etickým princípom, ktorý zdôrazňuje nevyhnutnosť rešpektovať a chrániť základné práva a slobody každého jednotlivca bez ohľadu na jeho pôvod, vierovyznanie, farbu pleti, pohlavie či iné osobné charakteristiky. Tento koncept je zakotvený v medzinárodných dohodách a chápaný ako neoddeliteľná súčasť etických hodnôt a právneho poriadku. Niektoré dôležité aspekty týkajúce sa dodržiavania ľudských práv zahŕňajú:

- **Zákaz diskriminácie:** Zabezpečenie, aby každý jednotlivec mal rovnaké práva a nebol diskriminovaný na základe rasovej, etnickej, náboženskej či iných charakteristík.
- **Právo na život:** Základné právo na život a ochrana pred neoprávneným odňatím života, či už zo strany štátu alebo jednotlivcov.

- **Sloboda prejavu a združovania:** Zabezpečenie slobody prejavu, zhromažďovania a združovania, ktoré sú kľúčovými piliermi demokratického spoločenstva.
- **Právo na spravodlivý súdny proces:** Zaručenie spravodlivého súdneho procesu a práva na obhajobu, ktoré chránia jednotlivca pred neoprávneným zatýkaním alebo odsúdením.
- **Zákaz mučenia a neľudského zaobchádzania:** Nulová tolerancia voči mučeniu, krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.
- **Právo na vzdelanie:** Zabezpečenie prístupu k vzdelaniu a rovnakých príležitostí v oblasti vzdelávania pre všetkých, bez ohľadu na ich sociálny status alebo pôvod.
- **Ochrana práv detí:** Zvláštna pozornosť k ochrane práv detí, ktoré sú zraniteľnou skupinou a potrebujú osobitnú starostlivosť a pozornosť.

Literatúra

- ANDROVIČOVÁ, Z. 2010. Spoločná zodpovednosť ľudstva za Zem a rozmanitosť identít. KARUL, R., ŠTAHEL, R., TOMAN, M. (Eds.) Identita – diferencia. Bratislava: SFZ pri SAV a FiÚ SAV. 269-274. ISBN: 978-80-970303-1-5.
- GLOBALIZOVANÁ SÚČASNOSŤ, jej morálne a osobnostné výzvy v kontexte etickej výchovy 2016, Zborník štúdií z medzinárodnej vedeckej konferencie. ISBN 978-80-557-1167-6

1. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Katarína Szaboóvá
2. Dátum	15.01.2023
3. Podpis	
4. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Jana Vargová – riaditeľka školy
5. Dátum	15.01.2023
6. Podpis	